

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Μεταναστευτικής
Πολιτικής

Υπηρεσία Ασύλου

Κεντρική Υπηρεσία, Π.Κανελλοπούλου 2, 10177 Αθήνα, Τ 2106988500 / F 2106988586, asylo@asylo.gov.gr, www.asylo.gov.gr
Νομικό Τμήμα
Τ: 2106988576-77 -64-48

Αθήνα, 26 Ιανουαρίου 2018
Αρ. Πρωτ.: οικ.2155

ΠΡΟΣ: Περιφερειακές Υπηρεσίες
της Υπηρεσίας Ασύλου

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡΙΘΜ. 1

Θέμα: Διάπραξη σοβαρού εγκλήματος και οι συνέπειές της στη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, καθώς και στη χορήγηση άδειας διαμονής ενιαίου τύπου (ΑΔΕΤ).

Με την παρούσα παρέχονται οδηγίες για την ερμηνεία της έννοιας του «**σοβαρού μη πολιτικού εγκλήματος**»¹ του άρθρου 1 ΣΤ (β) της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων (κυρ. με ν.δ. 3989/1959) σε συνδυασμό με την παρ. 2 (β) του άρθρου 12 του π.δ. 141/2013, καθώς και του «**σοβαρού εγκλήματος**» της παρ. 1 (β) και (δ) του άρθρου 17 του προαναφερόμενου π.δ.².

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις που ο αποκλεισμός από τη διεθνή προστασία αποτελεί λόγο ανάκλησης καθεστώτος, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3(α) του άρθρου 14 και της παρ. 2 του άρθρου 19 του π.δ. 141/2013.

1. ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΛΟΓΩ ΔΙΑΠΡΑΞΗΣ ΣΟΒΑΡΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Σύμφωνα με τις σχετικές Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ (ΥΑ ΟΗΕ) για τους Πρόσφυγες, «*κύριος στόχος [της εφαρμογής της συγκεκριμένης ρήτρας αποκλεισμού από τη χορήγηση προσφυγικού καθεστώτος] είναι να στερηθούν οι ένοχοι των αποτρόπαιων πράξεων και των σοβαρών αδικημάτων του κοινού ποινικού δικαίου τη διεθνή προστασία και να διασφαλιστεί η ακεραιότητα του θεσμού του ασύλου από όσους καταχρηστικά προσπαθούν να αποτρέψουν την ποινική τους καταδίκη για τα αδικήματα που έχουν*

¹ «σοβαρόν αδίκημα του κοινού ποινικού δικαίου» σύμφωνα με το ν.δ. 3989/1959 με το οποίο κυρώθηκε η Σύμβαση.

² Για τις λοιπές περιπτώσεις εφαρμογής των ρητρών αποκλεισμού βλ. αναλυτικά Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Διεθνή Προστασία των Προσφύγων: Η Εφαρμογή των Ρητρών Αποκλεισμού, Άρθρο 1 ΣΤ της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων, Γενεύη, 4.9.2003 (διαθέσιμο σε : <http://www.refworld.org/docid/3f5857684.html> και το σχετικό αναλυτικό Σημείωμα που συνοδεύει τις παραπάνω Οδηγίες (διαθέσιμο σε <http://www.refworld.org/docid/3f5857d24.html>). Τα δύο κείμενα είναι διαθέσιμα και στην ελληνική γλώσσα.

διαπράξει». ³ Περαιτέρω και **επιπλέον στόχος** της εφαρμογής των σχετικών ρητρών αποκλεισμού από τη χορήγηση **επικουρικής προστασίας**, είναι και η προστασία της εθνικής ασφάλειας και της κοινωνίας της χώρας υποδοχής.

Η διαδικασία εξέτασης των λόγων αποκλεισμού από το καθεστώς πραγματοποιείται μετά την εξέταση της υπαγωγής του αιτούντος σε καθεστώς διεθνούς προστασίας. Έτσι, έρευνα για τον αποκλεισμό από το καθεστώς του πρόσφυγα πραγματοποιείται μόνο όταν ο αιτών υπάγεται στο καθεστώς του πρόσφυγα και, αντίστοιχα, έρευνα για τον αποκλεισμό από το καθεστώς επικουρικής προστασίας πραγματοποιείται μόνο όταν ο αιτών υπάγεται στο καθεστώς επικουρικής προστασίας, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Επιπλέον η εξέταση για το αν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού πρέπει να γίνεται σε **αυστηρά εξατομικευμένη βάση** και να τηρούνται όλες οι εγγυήσεις ώστε η διαδικασία που θα ακολουθηθεί να είναι απόλυτα δίκαιη. Σε περίπτωση **αιτήματος εξ ονόματος μελών οικογένειας**, ο αποκλεισμός του κυρίως αιτούντος δεν σημαίνει αποκλεισμό και των εξαρτώμενων μελών της οικογένειάς του που περιλαμβάνονται στην αίτηση.⁴

Όπως προκύπτει από τη διατύπωση της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 12 του π.δ. 141/2013,⁵ και σύμφωνα με τις σχετικές Οδηγίες και το Σημείωμα της ΥΑ ΟΗΕ,⁶ σχετικά με την αντίστοιχη διάταξη της Σύμβασης της Γενεύης, το **βάρος της απόδειξης** στις περιπτώσεις αποκλεισμού είναι αντεστραμμένο. Έτσι εναπόκειται στην Υπηρεσία να θεμελιώσει ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις αποκλεισμού (π.χ. θα πρέπει η Υπηρεσία να διαθέτει την καταδικαστική απόφαση ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία θεμελιώνεται ότι ο αιτών τέλεσε το έγκλημα), ενώ η αμφιβολία είναι υπέρ του αιτούντος. Περαιτέρω, και **το μέτρο της απόδειξης** είναι υψηλό και συνεπώς απαιτείται να υπάρχουν **σοβαροί λόγοι που υποδεικνύουν ότι πληρούνται οι ρήτρες αποκλεισμού και όχι μόνον εύλογη πιθανότητα**. Τέτοιοι σοβαροί λόγοι μπορεί να είναι η ύπαρξη καταδικαστικής απόφασης ή σαφή στοιχεία από το φάκελο της υπόθεσης από τα οποία προκύπτουν σοβαροί λόγοι να θεωρείται ότι έχει τελέσει το έγκλημα, εάν πρόκειται για πράξη για την οποία δεν έχει κινηθεί ποινική διαδικασία στην χώρα που το διέπραξε ο αιτών.

Α. Αποκλεισμός από το προσφυγικό καθεστώς.

Σύμφωνα με την παρ. 2(β) του άρθρου 12 του π.δ. 141/2013 αλλοδαπός ή ανιθαγενής αποκλείεται από το καθεστώς του πρόσφυγα όταν υπάρχουν σοβαροί λόγοι να έχει διαπράξει **σοβαρό μη πολιτικό έγκλημα πριν την είσοδό του στην ελληνική επικράτεια**. Ως σοβαρό μη πολιτικό έγκλημα μπορεί να χαρακτηριστούν και εγκλήματα που η αντικειμενική τους υπόσταση συνίσταται σε **αποτρόπαιη πράξη έστω και αν φέρεται ότι διαπράχθηκε με πολιτικό στόχο**.

Αναλυτικά:

α. Έννοια σοβαρού εγκλήματος.

Κατά την ΥΑ ΟΗΕ, για το χαρακτηρισμό ενός εγκλήματος ως **σοβαρού**, πρέπει να συνεκτιμώνται η φύση της πράξης, η πραγματική βλάβη που αυτή προκαλεί, η διαδικασία που εφαρμόστηκε για την άσκηση ποινικής δίωξης, η φύση της τιμωρίας καθώς και η αντιμετώπισή της από διάφορες έννομες τάξεις.⁷ Για τον χαρακτηρισμό ενός εγκλήματος ως σοβαρού από την Υπηρεσία Ασύλου, εκτός από το χαρακτηρισμό του και την αντιμετώπισή

³ Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Διεθνή Προστασία των Προσφύγων, ο.π.

⁴ Βλ. και Σημείωμα ΥΑΟΗΕ, ο.π. παρ. 94 και 95.

⁵ «Αλλοδαπός ή ανιθαγενής αποκλείεται από το καθεστώς του πρόσφυγα **όταν υπάρχουν σοβαροί λόγοι να θεωρείται ότι [...]**»

⁶ ο.π. Οδηγίες (παρ. 34-35) και Σημείωμα (παρ.105-111)

⁷ ο.π., ιδίως παρ. 14 των Κατευθυντηρίων Οδηγιών και παρ. 40 του Σημειώματος, όπου παρατίθενται παραδείγματα σοβαρών εγκλημάτων για την εφαρμογή των ρητρών αποκλεισμού.

του από την ελληνική έννομη τάξη, σύμφωνα με τα παρακάτω, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η αντιμετώπισή του εγκλήματος σε διεθνές επίπεδο ή και από άλλες έννομες τάξεις. Ειδικότερα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

αα. Αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος

Για το χαρακτηρισμό ενός εγκλήματος ως σοβαρού θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η φύση των πράξεων που συνιστούν την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος.

Ως εκ τούτου για το χαρακτηρισμό ενός εγκλήματος ως «σοβαρού», θα πρέπει οι πράξεις που συνιστούν την αντικειμενική του υπόσταση να συνίστανται στην επιβολή σωματικής ή ψυχολογικής βίας.⁸

Συνεπώς εγκλήματα κατά της περιουσίας ή της ιδιοκτησίας (κλοπή, απάτη), κατά κανόνα, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως «σοβαρά» κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων.

Επισημαίνεται ότι στις περιπτώσεις που η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος συνίσταται στην τέλεση **αποτρόπαιων πράξεων**, το έγκλημα αυτό θα πρέπει να οδηγεί πάντοτε σε αποκλεισμό από το προσφυγικό καθεστώς. Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 2β του άρθρου 12 του π.δ. 141/2013, η τέλεση αποτρόπαιης πράξης, ακόμη και όταν το έγκλημα γίνεται με πολιτικό στόχο, οδηγεί σε αποκλεισμό.

ββ. Λόγοι που αποκλείουν το άδικο της πράξης (άμυνα, κατάσταση ανάγκης)

Κατά την εφαρμογή των ρητρών αποκλεισμού, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη τυχόν ύπαρξη λόγων που αποκλείουν τον άδικο χαρακτήρα της πράξης σύμφωνα με τα άρθρα 20-25 του Ποινικού Κώδικα (προσταγή, άμυνα, κατάσταση ανάγκης).

γγ. Καταλογισμός του εγκλήματος

- **δόλος, αμέλεια:** Μόνο εγκλήματα που τελέστηκαν με δόλο (με πρόθεση) μπορούν να οδηγήσουν σε αποκλεισμό από τη διεθνή προστασία και όχι αυτά που τελέστηκαν από αμέλεια ακόμη και αν είναι βαριά.⁹

- **ανήλικοι:** Σε περίπτωση που η υπόθεση αφορά ανήλικο αιτούντα, θα πρέπει να γίνει πολύ προσεκτική εκτίμηση της ωριμότητάς του και της **ικανότητάς του προς καταλογισμό** της πράξης για την οποία ενδέχεται να αποκλειστεί από το καθεστώς διεθνούς προστασίας. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ηλικία του όταν τέλεσε την πράξη. Ειδικότερα, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία (άρθρα 126 και 127 ΠΚ) ορίζεται ότι «η αξιόποινη πράξη που τελέστηκε **από ανήλικο οκτώ έως δεκατριών ετών** δεν καταλογίζεται σε αυτόν», και «σε ανήλικο που τέλεσε αξιόποινη πράξη χωρίς να έχει συμπληρώσει το **δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας του** επιβάλλονται μόνο αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα». Οι διατάξεις αυτές θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε περίπτωση αποκλεισμού ανηλίκου από καθεστώς διεθνούς προστασίας και κατά συνέπεια ο αιτών δεν θα πρέπει να αποκλείεται σε καμία περίπτωση για πράξεις που τέλεσε ενώ ήταν κάτω των 15 ετών, ενώ για πράξεις που τέλεσε ενώ ήταν άνω των 15 θα πρέπει να αποκλείεται σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις, λαμβανομένης υπόψη της βαρύτητας και της φύσης της πράξης.

- **πλάνη:** Θα πρέπει να εξετάζεται αν, σύμφωνα με τα άρθρα 30 και 31 του ΠΚ ο αιτών, κατά την τέλεση της πράξης, τελούσε σε πλάνη και αν αυτή ήταν πραγματική, νομική ή ήταν συγγνωστή.

- **κατάσταση ανάγκης:** Σύμφωνα με το άρθρο 32 ΠΚ «1. Δεν καταλογίζεται στο δράστη η πράξη που τελεί για να αποτρέψει παρόντα και αναπότρεπτο με άλλα μέσα κίνδυνο ο οποίος απειλεί χωρίς δική του υπαιτιότητα το πρόσωπο ή την περιουσία του ίδιου ή συγγενούς του, ανιόντος ή κατιόντος ή αδελφού ή συζύγου του αν η βλάβη που προκλήθηκε στον άλλο από την πράξη είναι κατά το είδος και τη σπουδαιότητα **ανάλογη** με τη βλάβη

⁸ Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Οδηγίες της ΥΑΟΗΕ, παραδείγματα σοβαρών εγκλημάτων είναι η δολοφονία, ο βιασμός και η ένοπλη ληστεία (ο.π. παρ. 14).

⁹ βλ. Σημείωμα ΥΑ ΟΗΕ, ο.π., παρ. 64

που απειλήθηκε». Κατά συνέπεια, εφόσον είναι εφικτό, θα πρέπει να γίνεται σχετική διερεύνηση και ιδίως να ελέγχεται κατά πόσο πληρούνται οι προϋποθέσεις αναλογικότητας.

- **διατάραξη των πνευματικών λειτουργιών ή της συνείδησης:** Σύμφωνα με το άρθρο 33 ΠΚ δεν καταλογίζεται στο δράστη το έγκλημα που διαπράχθηκε ενώ αυτός τελούσε σε διαταραχή των πνευματικών του λειτουργιών ή της συνείδησης, εκτός αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 34 ΠΚ. Επομένως, αν κατά τη συνέντευξη προκύπτουν σχετικές ενδείξεις σχετικά με την κατάσταση του αιτούντος κατά την τέλεση της πράξης, αυτές θα πρέπει να διερευνώνται.

- **αυτουργία, ηθική αυτουργία, συνέργεια:** Σύμφωνα, τόσο με τη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 12 του π.δ. 141/2013 αναφορικά με τον αποκλεισμό από το προσφυγικό καθεστώς, όσο και με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 17 του προαναφερόμενου π.δ. αναφορικά με τον αποκλεισμό από την επικουρική προστασία, οι σχετικές διατάξεις εφαρμόζονται, πλην των φυσικών αυτουργών των παράνομων πράξεων και σε κάθε άλλο πρόσωπο που συμμετείχε στην τέλεσή τους. Σε κάθε περίπτωση εκτιμάται η βαρύτητα της συμμετοχής.

Σύμφωνα με το άρθρο 46 του Π.Κ., ο **ηθικός αυτουργός** δηλαδή το πρόσωπο που με πρόθεση προκάλεσε σε άλλον την απόφαση να εκτελέσει την άδικη πράξη, τιμωρείται με την ίδια ποινή με αυτή του αυτουργού. Κατά συνέπεια θα πρέπει να έχει την ίδια αντιμετώπιση και όσον αφορά την εφαρμογή των ρητρών αποκλεισμού και θα πρέπει να αποκλείεται από τη χορήγηση καθεστώτος όταν ο αυτουργός αποκλείεται ή θα αποκλειόταν.

Η ίδια αντιμετώπιση θα πρέπει να επιφυλάσσεται και στον **άμεσο συνεργό**, δηλαδή σε εκείνον που παρείχε άμεση συνδρομή στο δράστη κατά την εκτέλεση της άδικης πράξης.

Αναφορικά με τον **απλό συνεργό**, δηλαδή εκείνον που παρείχε οποιαδήποτε συνδρομή στο δράστη, αλλά όχι άμεση, **θα πρέπει να γίνεται ιδιαίτερη στάθμιση**, καθώς από την ελληνική νομοθεσία ο απλός συνεργός τιμωρείται με ποινή ελαττωμένη. Κατά συνέπεια θα πρέπει να γίνεται εξατομικευμένη κρίση κατά την οποία θα εκτιμάται το είδος και η σημασία της συμμετοχής στη διάπραξη του συγκεκριμένου εγκλήματος.

δδ. Εξάλειψη του αξιόποινου - Παραγραφή

Στις περιπτώσεις που τα εγκλήματα έχουν παραγραφεί δεν θα πρέπει καταρχάς να αποκλείεται ο δράστης τους από τη διεθνή προστασία, καθώς δεν θα μπορεί να θεωρηθεί ανάξιος για διεθνή προστασία.

Θα πρέπει να ερευνάται ο χρόνος παραγραφής του εγκλήματος σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας καταγωγής και κατά πόσο αυτός είναι ανάλογος με τον προβλεπόμενο από τις αντίστοιχες διατάξεις του ελληνικού δικαίου. Σε περίπτωση προφανούς δυσαναλογίας, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι διατάξεις του ελληνικού δικαίου και παράλληλα θα αξιολογούνται τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος (π.χ. αν συνίσταται σε αποτρόπαια πράξη).

εε. Έκτιση ποινής, απονομή χάριτος ή αμνηστίας

Με την εφαρμογή των ρητρών αποκλεισμού επιδιώκεται να μη χορηγείται καθεστώς **πρόσφυγα** σε πρόσωπα τα οποία είναι **ανάξια** για τη χορήγηση της σχετικής προστασίας.

Το γεγονός ότι ο αιτών έχει ήδη εκτίσει την ποινή που του επιβλήθηκε για το έγκλημα το οποίο διέπραξε ή ότι αυτό του «συγχωρέθηκε» από τις αρμόδιες Αρχές με την απονομή χάριτος ή αμνηστίας, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για την εφαρμογή των ρητρών αποκλεισμού, διότι θα μπορούσε να ερμηνευθεί ότι ο αιτών δεν είναι πια ανάξιος για προστασία και ως εκ τούτου **δεν θα πρέπει, καταρχήν, να αποκλείεται από τη χορήγηση καθεστώτος**.

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να γίνεται διερεύνηση αν και κατά πόσο η δίκη πληρούσε τις διεθνώς παραδεδεδεμένες προδιαγραφές, αν η ποινή που επιβλήθηκε ήταν ανάλογη με την

αντίστοιχη προβλεπόμενη ποινή για ανάλογες πράξεις, όπως αυτές τιμωρούνται κατά το ελληνικό δίκαιο, αν ο κρατούμενος αφέθηκε υπό όρους ελεύθερος πριν την έκτιση της ποινής του και αν αυτό διατάχθηκε κατ' εφαρμογή διατάξεων ανάλογων με αυτές της ελληνικής νομοθεσίας. Επίσης σε περίπτωση χάρης ή αμνηστίας θα πρέπει να γίνεται ιδιαίτερη διερεύνηση σχετικά με τις συνθήκες και τους όρους με τους οποίους χορηγήθηκαν.

Επισημαίνεται ότι **ο αιτών θα πρέπει να αποκλείεται από το καθεστώς του πρόσφυγα**, παρά την έκτιση της ποινής, της απονομής χάρητος ή αμνηστίας, **αν από το είδος της πράξης που τέλεσε και τις συνέπειές της προκύπτει με σαφήνεια ότι αυτός είναι ανάξιος διεθνούς προστασίας**. Σε αυτές τις περιπτώσεις θα μπορούσαν να ενταχθούν εγκλήματα των οποίων η αντικειμενική υπόσταση συνίσταται σε αποτρόπαιες πράξεις. Αποτρόπαιες δε πράξεις θεωρούνται οι πράξεις οι οποίες χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερη σκληρότητα και οι οποίες προκαλούν αποστροφή στο μέσο άνθρωπο.

β. Έγκλημα που τελέστηκε εκτός Ελλάδας.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή του άρθρου 1 ΣΤ (β) της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων και της διάταξης της παρ. 2 (β) του άρθρου 12 του π.δ. 141/2013, είναι **η τέλεση του εγκλήματος εκτός της χώρας υποδοχής**. Αντίθετα, όσοι έχουν διαπράξει «σοβαρά μη πολιτικά εγκλήματα» εντός της ελληνικής επικράτειας κρίνονται κατά το ποινικό δίκαιο της χώρας και, στην περίπτωση των ιδιαίτερος σοβαρών εγκλημάτων, υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 32 και 33 παρ. 2 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951¹⁰ και του άρθρου 21 του π.δ. 141/2013, ιδίως μετά την αναγνώριση προσφυγικού καθεστώτος.

Ειδικά όμως στην περίπτωση που προκύπτει ότι ο αιτών έχει καταδικαστεί στην Ελλάδα για το έγκλημα της **παράνομης μεταφοράς πολιτών τρίτων χωρών** στην επικράτεια της χώρας, προκειμένου να εφαρμοστούν οι διατάξεις περί αποκλεισμού, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η πράξη της παράνομης μεταφοράς των υπηκόων τρίτων χωρών που τελέστηκε **εκτός της χώρας**, πριν ο αιτών εισέλθει στην ελληνική επικράτεια (π.χ. από την επικράτεια της Τουρκίας προς τα ελληνικά σύνορα). Η πράξη αυτή είναι παράνομη και τιμωρείται από τη νομοθεσία των περισσότερων χωρών, ενώ το έγκλημα αυτό («λαθραία διακίνηση μεταναστών») αποτελεί αντικείμενο πρόσθετου Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση του ΟΗΕ κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος (2004), γεγονός που καταδεικνύει ότι αντιμετωπίζεται από τη διεθνή κοινότητα ως σοβαρό έγκλημα.

γ. Μη πολιτικός χαρακτήρας του εγκλήματος

Σύμφωνα με την ΥΑ ΟΗΕ, «*ένα σοβαρό έγκλημα είναι μη πολιτικό όταν κατά την τέλεσή του κυριαρχούν άλλα κίνητρα (όπως προσωπικοί λόγοι ή όφελος). Όταν δεν υπάρχει σαφής σχέση ανάμεσα στο έγκλημα και τον επικαλούμενο πολιτικό στόχο ή όταν η πράξη είναι δυσανάλογη με τον επικαλούμενο πολιτικό στόχο κυρίαρχα είναι τα μη πολιτικά κίνητρα. Τα κίνητρα, το πλαίσιο, οι μέθοδοι και η αναλογία του εγκλήματος με το σκοπό που επιδιώκει είναι σημαντικοί παράγοντες που συμβάλλουν στην αξιολόγηση της πολιτικής φύσης. Έχει σημασία, αλλά όχι αποφασιστική, ο χαρακτηρισμός ενός συγκεκριμένου εγκλήματος ως μη πολιτικού σε μια συμφωνία έκδοσης. Αποτρόπαιες πράξεις βίας, όπως αυτές που κοινά θεωρούνται «τρομοκρατικές» δεν μπορούν να χαρακτηριστούν πολιτικές, αφού είναι δυσανάλογες με κάθε πολιτικό σκοπό. Περαιτέρω, για να θεωρηθεί ένα έγκλημα πολιτικό, θα πρέπει οι πολιτικοί στόχοι να είναι συνεπείς με τις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων*».¹¹¹²

¹⁰ Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Διεθνή Προστασία των Προσφύγων ο.π.

¹¹ Οδηγίες, ο.π.

Περαιτέρω, για τα πολιτικά εγκλήματα των οποίων η αντικειμενική υπόσταση συνίσταται σε αποτρόπαιες πράξεις, ισχύουν όσα εκτέθηκαν ανωτέρω.

Σημειώνεται ότι οι διατάξεις των άρθρων του π.δ. 141/2013 θα πρέπει να ερμηνεύονται σύμφωνα με όσα έχουν γίνει δεκτά για την ερμηνεία του άρθρου 1 ΣΤ της Σύμβασης της Γενεύης, η οποία έχει κυρωθεί από την Ελλάδα και έχει υπερνομοθετική ισχύ (σύμφωνα με το άρθρ. 28 παρ. 1 του Συντάγματος) και δεν θα πρέπει το περιεχόμενό τους να περιορίζεται από την εθνική νομοθεσία.

Τέλος επισημαίνεται ότι για τον αποκλεισμό από τη χορήγηση προσφυγικού καθεστώτος εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 (άρθρ. 1 ΣΤ), παράλληλα με τις διατάξεις του π.δ. 141/2013, επομένως για το χαρακτηρισμό μιας πράξης ως «σοβαρού εγκλήματος» **δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται η παρ. 1(β) του άρθρου 17 του π.δ. 141/2013, το οποίο αφορά αποκλειστικά στην περίπτωση αποκλεισμού από την επικουρική προστασία.**

B. Αποκλεισμός από την επικουρική προστασία

Σύμφωνα με την παρ. 1(β) και (δ) του άρθρου 17 του π.δ. 141/2013 αλλοδαπός ή ανιθαγενής δεν δικαιούται επικουρικής προστασίας όταν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να θεωρείται ότι έχει διαπράξει **σοβαρό έγκλημα πριν την είσοδο στη χώρα ή να συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια της χώρας ή για την κοινωνία της χώρας, λόγω τελεσίδικης καταδίκης του για τη διάπραξη σοβαρού εγκλήματος.**

Στην παράγραφο 1 (β) του άρθρου 17 του π.δ. 141/2013 αναφέρονται περιοριστικά οι πράξεις οι οποίες μπορούν να θεωρηθούν σοβαρά εγκλήματα για τον αποκλεισμό από την επικουρική προστασία.¹² Ωστόσο, σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι ο αιτών έχει διαπράξει ένα από τα προαναφερόμενα αδικήματα δεν θα πρέπει αυτοδίκαια να αποκλείεται από το καθεστώς επικουρικής προστασίας, διότι η διατύπωση της σχετικής διάταξης «*Ως σοβαρό έγκλημα μπορεί να χαρακτηριστεί κακούργημα ή πλημμέλημα[...]*» δεν επιτρέπει αυτή τη δυνατότητα ερμηνείας. Συνεπώς θα πρέπει να εξετάζονται οι ειδικότερες συνθήκες και τα χαρακτηριστικά της κάθε υπόθεσης, προκειμένου να διαπιστωθεί αν η τέλεσή τους συνεπάγεται αποκλεισμό από την επικουρική προστασία.

Αναφορικά με τα εγκλήματα που τελέστηκαν **εκτός Ελλάδας κριτήριο θα πρέπει να είναι η αναξιοσύνη του αιτούντος για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας** (κατ' αναλογία με τα ισχύοντα για το καθεστώς του πρόσφυγα), ενώ για τα εγκλήματα που τελέστηκαν **εντός Ελλάδας, κριτήριο θα πρέπει να είναι η επικινδυνότητα του αιτούντος για την κοινωνία της χώρας ή την εθνική ασφάλεια**, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 (δ) του άρθρου 17 του π.δ. 141/2013.

Σε περίπτωση που **ο αιτών έχει καταδικαστεί τελεσίδικα στην Ελλάδα για τη διάπραξη του εγκλήματος**, θα πρέπει να αναζητείται η σχετική καταδικαστική απόφαση, προκειμένου να

¹² Βλ. για πράξεις που θεωρούνται πράξεις «τρομοκρατίας» και το χαρακτηρισμό τους ως «πράξεις αντίθετες στους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών» κατά την έννοια του άρθρ. 1ΣΤ (γ) της Σύμβασης της Γενεύης και του άρθρ. 12 παρ. 2 (γ) του π.δ. 141/2013, ΔΕΕ C-573/14 Lounani 31/1/2017.

¹³ Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή «[ω]ς σοβαρό έγκλημα μπορεί να χαρακτηριστεί κακούργημα ή πλημμέλημα που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών ετών καθώς και τα αδικήματα της βαριάς σωματικής θλάθης (ΠΚ 310), αρπαγής ανηλίκων (ΠΚ 324), ακούσιας απαγωγής (ΠΚ 327), προσβολής γενετήσιας αξιοπρέπειας (ΠΚ 337 παρ. 2-5), αποπλάνησης παιδιών (ΠΚ 339), κατάχρησης ανηλίκων σε ασέλγεια (ΠΚ 342), πορνογραφίας ανηλίκων (ΠΚ 348Α), προσέλκυσης παιδιών για γενετήσιους λόγους (ΠΚ 348Β), μαστροπείας (ΠΚ 350), εκμετάλλευσης πόρνης (ΠΚ 351), ασέλγειας με ανήλικο έναντι αμοιβής (ΠΚ 351Α), εκβίασης (ΠΚ 385).» Περαιτέρω, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρ. 17 π.δ. 141/2013, ο αιτών μπορεί να αποκλειστεί από την επικουρική προστασία ακόμη και αν διέπραξε, πριν την είσοδο του στη χώρα, πράξη που χαρακτηρίζεται πλημμέλημα κατά την ελληνική νομοθεσία (δηλαδή επισύρει ποινή φυλάκισης), **εκτός όσων αναφέρονται ανωτέρω**, και εγκατέλειψε τη χώρα καταγωγής του αποκλειστικά και μόνο για να αποφύγει τις κυρώσεις συνεπεία των εγκλημάτων αυτών, εκτός εάν οι κυρώσεις στη χώρα καταγωγής είναι υπέρμετρα δυσανάλογες σε σχέση με την ποινή φυλάκισης που προβλέπεται για το ίδιο έγκλημα στην Ελλάδα. Για την εφαρμογή της διάταξης αυτής **απαιτείται βεβαιότητα** ότι έχει διαπραχθεί το έγκλημα (π.χ. ομολογία του αιτούντος ή έγγραφα).

μελετηθεί και να συμπεριληφθεί στο φάκελο. Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι δεν αρκεί απόσπασμα ή το διατακτικό μόνο της καταδικαστικής απόφασης για την εξαγωγή συμπεράσματος σχετικά με τον αποκλεισμό, καθώς πρέπει να ληφθεί υπόψη το σύνολο των νομικών και πραγματικών περιστάσεων που το Δικαστήριο έλαβε υπόψη του για το σχηματισμό της δικανικής κρίσης. Περαιτέρω, η απόφαση θα πρέπει να είναι τελεσίδικη, δηλαδή είτε να είναι πρώτου βαθμού και να μην έχει ασκηθεί έφεση κατά αυτής, είτε να είναι δευτεροβάθμια.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, και **εφόσον** από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι ο αιτών **δεν αποτελεί κίνδυνο για την κοινωνία της χώρας**, παρότι έχει καταδικαστεί τελεσίδικα για κάποιο από τα αναφερόμενα στην ανωτέρω διάταξη εγκλήματα, θα πρέπει να χορηγείται επικουρική προστασία. Σε αυτή την κατηγορία εντάσσονται περιπτώσεις που ο αιτών έχει εκτίσει την ποινή του, ή μέρος της έκτισης της ποινής έχει ανασταλεί ή του έχει αποδοθεί χάρη ή αμνηστία, δεν είναι υπότροπος και έχει δείξει σημεία ένταξης στην κοινωνία της χώρας (π.χ. έχει παρέλθει ικανό χρονικό διάστημα από την αποφυλάκισή του χωρίς να του έχει ασκηθεί νέα δίωξη για κάποιο αδίκημα). Σε αυτές τις περιπτώσεις θα πρέπει να γίνεται δεκτό ότι το πρόσωπο δεν αποτελεί πλέον κίνδυνο για την κοινωνία της χώρας, αφού οι αρμόδιες αρχές (δικαστικές, εισαγγελικές) έχουν κρίνει ότι θα πρέπει να αφεθεί ελεύθερο. Σε αυτές τις περιπτώσεις θα πρέπει να διερευνάται αν και κατά πόσο ο αιτών, ο οποίος έχει εκτίσει την ποινή του για σοβαρό έγκλημα κατά την έννοια της παρ. 1(β) του άρθρου 17 του π.δ. 141/2013, ή του έχει απονεμηθεί χάρη ή έχει επωφεληθεί από τη χορήγηση αμνηστίας, εξακολουθεί να συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία της χώρας, κατά την έννοια της παρ. 1 (δ) του άρθρου 17 του προαναφερόμενου π.δ.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να αποκλείονται πρόσωπα τα οποία έχουν τελέσει εγκλήματα με χρήση βίας ή εγκλήματα με ιδιαίτερη κοινωνική απαξία (π.χ. εμπορία ναρκωτικών ουσιών κατ' επάγγελμα, εγκλήματα σεξουαλικής βίας και ιδίως κατά ανηλίκων) ή είναι υπότροποι.

Σε περίπτωση που **υπάρχουν σοβαροί λόγοι** να θεωρείται ότι ο αιτών έχει διαπράξει το έγκλημα **εκτός Ελλάδας**, δηλαδή αυτό προκύπτει είτε από τις δηλώσεις του, είτε από τα στοιχεία του φακέλου, η σχετική έρευνα θα πρέπει να γίνεται σε δύο στάδια. Αρχικά θα πρέπει να διερευνάται αν οι πράξεις που τέλεσε συνιστούν έγκλημα το οποίο συγκαταλέγεται σε αυτά που αναφέρονται στην παρ. 1 (β) του άρθρου 17 και συνεπώς μπορεί να χαρακτηριστεί «σοβαρό» και στη συνέχεια θα πρέπει λαμβάνονται υπόψη όσα αναφέρονται ανωτέρω στην παρ.1α της παρούσας.

Σε περίπτωση που η τέλεση της πράξης προκύπτει από αλλοδαπή απόφαση, θα πρέπει να γίνεται, στο μέτρο του δυνατού, διερεύνηση για το αν το αλλοδαπό δικαστήριο έλαβε υπόψη του τα παραπάνω.

Ειδικότερα αναφορικά με την επιρροή της **καταδικαστικής απόφασης σε απέλαση**, στην κρίση για τον αποκλεισμό από την επικουρική προστασία, θα πρέπει να εκτεθούν τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με το άρθρου 74 ΠΚ *«Με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων που περιλαμβάνονται σε διεθνείς συμβάσεις που έχουν κυρωθεί από τη χώρα, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την **απέλαση αλλοδαπού που καταδικάστηκε σε κάθειρξη**, εάν κρίνει ότι η παραμονή του αλλοδαπού στη χώρα δεν συμβιβάζεται προς τους όρους της κοινωνικής συμβίωσης, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως το είδος του εγκλήματος για το οποίο καταδικάστηκε, το βαθμό της υπαιτιότητας του αλλοδαπού, τις ειδικές συνθήκες τέλεσης της πράξης, τις συνέπειες αυτής, το χρόνο παραμονής του αλλοδαπού στο ελληνικό έδαφος, τη νομιμότητα ή μη της παραμονής του, την εν γένει συμπεριφορά, τον επαγγελματικό προσανατολισμό, την ύπαρξη οικογένειας και γενικότερα το βαθμό ένταξης αυτού στην ελληνική κοινωνία [...]*»

Καταρχάς η διατύπωση της σχετικής διάταξης «...εάν κρίνει ότι η παραμονή του αλλοδαπού στη χώρα δεν συμβιβάζεται προς τους όρους της κοινωνικής συμβίωσης...» είναι πολύ ευρύτερη από τη διατύπωση που υιοθετεί η παρ. 1(δ) του άρθρου 17 του π.δ. 141/13, σύμφωνα με την οποία ο αιτών για να αποκλειστεί από την επικουρική προστασία πρέπει να «...συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια της χώρας ή για την κοινωνία της χώρας...». Συνεπώς **η επιβολή δικαστικής απέλασης δεν θα πρέπει να οδηγεί αυτοδίκαια σε αποκλεισμό από την επικουρική προστασία**, καθώς δεν αρκεί η καταδίκη σε απέλαση για να κριθεί ότι ο αιτών είναι επικίνδυνος για την κοινωνία της χώρας, αλλά οι περιπτώσεις αυτές θα πρέπει να αξιολογούνται με βάση τα κριτήρια που εκτέθηκαν παραπάνω. Περαιτέρω, η απέλαση επιβάλλεται «...με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων που περιλαμβάνονται σε διεθνείς συμβάσεις που έχουν κυρωθεί από τη χώρα...». Κατά συνέπεια αν πρόσωπο στο οποίο έχει επιβληθεί απέλαση αναγνωριστεί ως δικαιούχος διεθνούς προστασίας, η απέλαση θα πρέπει να ανασταλεί για όσο χρόνο ο αιτών δικαιούται την προστασία αυτή.

Κατόπιν των ανωτέρω στις περιπτώσεις χορήγησης επικουρικής προστασίας για τις οποίες έχει εκδοθεί δικαστική απόφαση απέλασης, θα πρέπει η Υπηρεσία να προβαίνει σε σχετική ενημέρωση των αρμόδιων εισαγγελικών αρχών.

2. ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΛΟΓΩ ΔΙΑΠΡΑΞΗΣ ΣΟΒΑΡΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

A. Ανάκληση – Μη ανανέωση προσφυγικού καθεστώτος

Σύμφωνα με το άρθρο 14 του π.δ. 141/2013: « [...] 4. Η αποφαινόμενη αρχή **ανακαλεί, τερματίζει ή αρνείται να ανανεώσει το καθεστώς που χορηγήθηκε σε πρόσφυγα όταν:** [...] β) το πρόσωπο αυτό, **συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία της χώρας, λόγω τελεσίδικης καταδίκης του για τη διάπραξη ιδιαίτερα σοβαρού εγκλήματος.**»¹⁴

Από τη διατύπωση της διάταξης αυτής προκύπτει ότι προκειμένου να αρχίσει η διαδικασία ανάκλησης του προσφυγικού καθεστώτος θα πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά τα ακόλουθα: (α) **τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση** και (β) το έγκλημα για το οποίο έχει καταδικαστεί ο αιτών να είναι **ιδιαίτερα σοβαρό** και (γ) το πρόσωπο, λόγω της τέλεσης του παραπάνω εγκλήματος, να **συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία της χώρας**.

Προκειμένου το έγκλημα να χαρακτηριστεί **σοβαρό** για την ανάκληση προσφυγικού καθεστώτος, θα πρέπει να εφαρμοστούν όσα εκτέθηκαν παραπάνω σε σχέση με τον αποκλεισμό από το προσφυγικό καθεστώς. Περαιτέρω, προκειμένου το έγκλημα να χαρακτηριστεί **ιδιαίτερος** σοβαρό, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη όλες οι περιστάσεις και οι συνθήκες τέλεσης του εγκλήματος, καθώς και το είδος και το ύψος της επιβληθείσας ποινής. Ως εκ τούτου σε αυτήν την κατηγορία θα πρέπει να εντάσσονται ιδίως εγκλήματα που ενέχουν μεγάλη κοινωνική απαξία, τα οποία τελέστηκαν με χρήση βίας, διαπιστώθηκε ότι συνέτρεχαν επιβαρυντικές περιστάσεις και για τα οποία επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης ή κάθειρξης πάνω από πέντε έτη. Τέλος, σχετικά με την προϋπόθεση ότι **ο δράστης του εγκλήματος θα πρέπει να συνιστά κίνδυνο για την κοινωνία της χώρας**, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες τις περιστάσεις του εγκλήματος, η προσωπικότητα του δράστη, το είδος της πράξης, το προσβαλλόμενο έννομο αγαθό, τυχόν υποτροπή και η ύπαρξη σαφούς κινδύνου επανάληψης της εγκληματικής συμπεριφοράς.

Επισημαίνεται ότι θα πρέπει να συνεκτιμάται το γεγονός ότι ο δράστης έχει **εκτίσει την ποινή του, ή μέρος της έκτισης της ποινής έχει ανασταλεί ή του έχει αποδοθεί χάρη ή αμνηστία, ή αν έχει δείξει σημεία ένταξης στην κοινωνία της χώρας** (π.χ. έχει παρέλθει

¹⁴ Η διατύπωση αυτή είναι παρεμφερής με τη διατύπωση του άρθ. 33 παρ. 2 της Σύμβασης της Γενεύης με την οποία προβλέπεται εξαίρεση από την αρχή της μη επαναπροώθησης. Κατά συνέπεια θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι θα πρέπει να εφαρμόζεται αναλόγως η σχετική νομολογία και θεωρία.

ικανό χρονικό διάστημα από την αποφυλάκισή του χωρίς να του έχει ασκηθεί νέα δίωξη για κάποιο αδίκημα).

B. Ανάκληση επικουρικής προστασίας

Για την ανάκληση καθεστώτος επικουρικής προστασίας απαιτείται να διαπιστωθεί ότι ο δικαιούχος έπρεπε να αποκλειστεί ή αποκλείεται της επικουρικής προστασίας. Κατά συνέπεια, όσον αφορά την ανάκληση του καθεστώτος αυτού λόγω τέλεσης σοβαρού εγκλήματος, θα πρέπει να εφαρμοστούν όσα αναφέρθηκαν παραπάνω.

3. ΜΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ – ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΆΔΕΙΑΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ (Α.Δ.Ε.Τ.)

Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 24 του π.δ. 141/2013: «...[οι] άδειες διαμονής δεν χορηγούνται ή δεν ανανεώνονται όταν συντρέχουν επιτακτικοί λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης».

Από τη διατύπωση της διάταξης αυτής προκύπτει ότι θα πρέπει να συντρέχουν **λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης** οι οποίοι **επιτάσσουν τη μη χορήγηση ή μη ανανέωση της άδειας διαμονής**, δηλαδή θα πρέπει να υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ των λόγων αυτών και της αναγκαιότητας μη χορήγησης ή ανανέωσης της άδειας. Τέτοια περίπτωση μπορεί να συντρέχει π.χ. όταν διαπιστωθεί ότι ο αιτών είναι φυγόποινος ή φυγόδικος ή όταν **έχει αρχίσει ή επίκειται** (σε σύντομο χρονικό διάστημα) η έναρξη της διαδικασίας ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας που του έχει χορηγηθεί. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ούτως ώστε, σε περίπτωση μη χορήγησης (ή ανάκλησης) ΑΔΕΤ, να χορηγείται στο δικαιούχο να χορηγείται άλλο έγγραφο (π.χ. βεβαίωση), δυνάμει του οποίου θα μπορεί να ασκεί τα δικαιώματα του δικαιούχου διεθνούς προστασίας (εργασίας, πρόσβασης στην ιατρική περίθαλψη, εκπαίδευση, κλπ).

Σε κάθε άλλη περίπτωση θα πρέπει να χορηγείται η άδεια διαμονής. Σε περίπτωση που κριθεί ότι από τη συμπεριφορά του αιτούντος, μετά τη χορήγηση διεθνούς προστασίας, προκύπτει επικινδυνότητα για τη δημόσια τάξη ή την εθνική ασφάλεια για άλλους λόγους, οι οποίοι δεν συνδέονται με τη χορήγηση άδειας διαμονής, μπορεί να αρχίσει διαδικασία ανάκλησης του καθεστώτος, περιπτώσεις οι οποίες αυτόματα συνεπάγονται και την αφαίρεση της άδειας διαμονής.¹⁵

¹⁵ βλ. και πρόσφατη απόφαση ΔΕΕ C – 373/13 της 24.6.2015 όπου το Δικαστήριο κρίνει ότι «πρέπει πάντως να υπογραμμιστεί, στο σημείο αυτό, ότι ο πρόσφυγας του οποίου η άδεια παραμονής ανακαλείται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 24, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/83 εξακολουθεί να απολαύει του καθεστώτος του πρόσφυγα, τουλάχιστον μέχρι να απολέσει, ενδεχομένως, τη συγκεκριμένη ιδιότητα. Συνεπώς, ακόμη και άνευ άδειας παραμονής, ο ενδιαφερόμενος παραμένει πρόσφυγας και διατηρεί, υπό την ιδιότητα αυτή, το δικαίωμα στα ευεργετήματα τα οποία το κεφάλαιο VII της ως άνω οδηγίας εγγυάται για όλους τους πρόσφυγες, όπως τα δικαιώματα που αφορούν την προστασία από την επαναπροώθηση, τη διατήρηση της οικογενειακής ενότητας, τη χορήγηση ταξιδιωτικών εγγράφων, την πρόσβαση στην απασχόληση και στην εκπαίδευση, την κοινωνική πρόνοια, την ιατρική περίθαλψη και την κατοικία, την ελεύθερη κυκλοφορία στο εσωτερικό του κράτους μέλους υποδοχής και την πρόσβαση σε υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης. Με άλλα λόγια, τα κράτη μέλη ουδεμία διακριτική ευχέρεια διαθέτουν ως προς το αν θα συνεχίσουν, ή όχι, να παρέχουν σε έναν πρόσφυγα τα βασικά ευεργετήματα τα οποία εγγυάται αυτή η οδηγία.»

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η σχετική διερεύνηση προϋποθέτει εξοικείωση με νομικές έννοιες, ιδίως του ποινικού δικαίου. Παράλληλα η εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων αποκλεισμού ή ανάκλησης της διεθνούς προστασίας έχουν προφανείς δυσμενείς επιπτώσεις για τους αιτούντες ή τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας. Κατά συνέπεια, στις περιπτώσεις αυτές θα πρέπει ο αρμόδιος υπάλληλος της Υπηρεσίας Ασύλου να απευθύνεται στο Νομικό Τμήμα της Υπηρεσίας.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

Μαρία Σταυροπούλου